

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

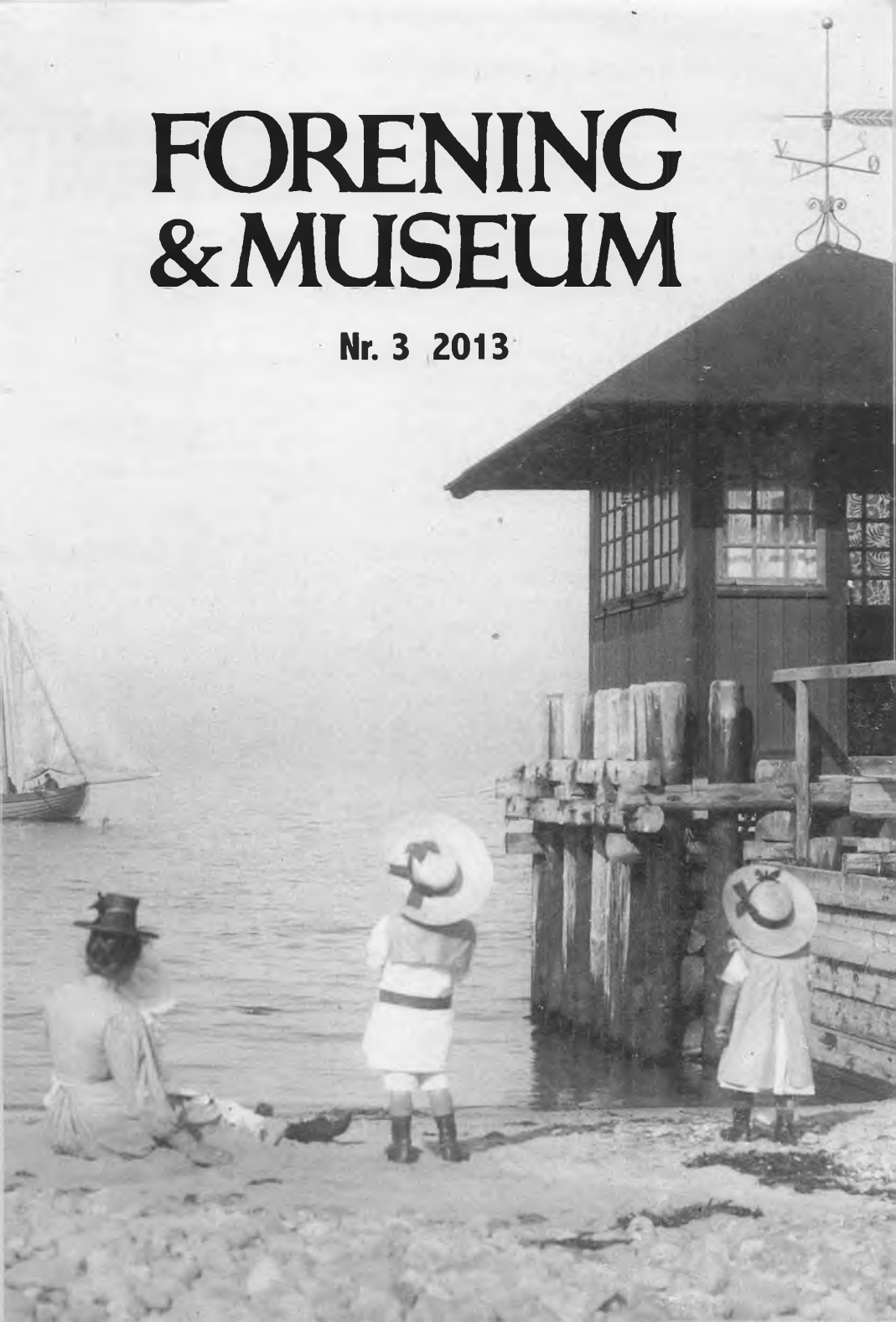
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FORENING & MUSEUM

Nr. 3 2013

DE KULTURHISTORISKE VÆRDIER

Museernes rolle er ikke kun at formidle kulturhistorien gennem udstillinger og arrangementer. Museerne spiller også en væsentlig rolle, når det gælder sikringen af vort kulturmiljø. Det kan ske med delvis hjemmel i museumsloven, og det kan ikke mindst ske ved museernes formidling af kulturlandskabet. Vort museums populære vandrefoldere (flere er under udarbejdelse) er een måde at gøre det på. Problemet er imidlertid, at langt de fleste nok forstår at gøre brug af og nyde kulturmiljøet, men de færreste er klar over det ansvar, de har som ejere af kulturværdierne. Når unge velmenende mennesker overtager en ejendom, forvandles den oftest til ukendelighed. De traditionelle røde tegltage udskiftes med sortglacerede af slagsen. På landet omdannes de tidligere ydmyge husmandssteder til noget nær herregårde med klar markering af matriklen ved hegn og murede portpiller med smedjenslåger. Urbaniseringen med følgende »silvanisering« af landsbyerne er i fuld gang, og snart kan fortidens romantiske spor være slettet for altid. Museerne skal ikke fare uhæmmet frem med museumsloven i hånd, for det er ikke den vej, vi skal gå. Vi skal derimod lære ejerne af kulturværdierne, at de besidder noget spændende, som skal bevares til glæde for os alle. Vi skal inspirere landsbyernes beboere til at glæde sig over det gamle, solide håndværk i datidens gode, lokale materialer, som det kan betale sig at reparere og restaurere i stedet for ukritisk at lade det renovere med brug af byggemarkedernes præfabrikerede, standardiserede importvarer. Spørgsmålet er blot, hvordan vi griber sagen an!

LBM

Forsidebilledet

Ikke kun badebroer: men også badehuse hørte engang til kystens faste inventar. Her kunne man klæde om helt uforstyrret og man kunne bruge dem som lysthuse. Her er det badehuset til Villa Barbicaja, Nordre Strandvej 232, der er bygget i 1887 for finérsøkær August Mottlau efter tegninger af arkitekten Martin Nyryp. Villaen er i dag stærkt ombygget, og badehuset, der også var tegnet af Nyryp, er for længst fjernet. I 1897 købte billedhuggeren August Hassel ejendommen, og det kunne være hans hustru Theodora med to af parrets tre børn, der sidder ved badehuset og iagttager båden, der er på vej mod land.

Foto: Hellebæk-Aalsgaard Egnshistoriske Forenings arkiv.

FORENING & MUSEUM

Lars Bjørn Madsen (ansvh.)
Torben Bill-Jessen
Kenno Pedersen
Maibritt Bager
Erik Trolle

Tryk: Nofoprint, Helsingør
Lay-out: Lars Bjørn Madsen 2013

Forening & Museum

er et medlemsblad for
Helsingør Museumsforening
og udkommer med 4 numre
om året i februar, maj,
august og november.
Stof til bladet indsendes til
(lbm64@helsingor.dk)
eller pr. brev til
Helsingør Bymuseum,
Hestemøllestræde 1,
3000 Helsingør,
tlf: 4928 1800.

Helsingør Museumsforening

Formand: Torben Bill-Jessen
Næstformand: Kenno Pedersen
Kasserer: Erling Svane
Sekretær: Tom Sinding
Ingrid Dora Jarnbjer
Bent Jørgensen
Elisabeth Thorsen
Eva Kristensen
John Zilmer

www.helsingormuseumsforening.dk

Nye medlemmer

kan indmelde sig ved
henvendelse til
administrationen på
Helsingør Bymuseum
(Mai Larsen-Jensen)
Tlf: 4928 1800

En forbløffende velhavende familie i Søbækhus

af Hans Christian Nielsen

Fisker Hans Jensen, der er født i Humlebæk 1652, blev den 4 august 1700 dræbt af Svenskerne, da de gik i land ved Krogerup Mølle. Denne umiddelbart for os ubekendte person har pludselig fået en spændende rolle i vor kulturhistoriske forskning og forståelse af datidens fiskerfamilier og deres liv. Samtidig er den følgende beretning et eksempel på, hvilke spændende sidespring slægtsforskning kan afføde.

Jeg kendte godt fiskeren fra kirkebogen, men at han havde nogle meget spændende børnebørn, vidste jeg ikke, før jeg søgte et skifte i den gejstlige skifteprotokol for Holbo Herred. Skiftet skulle have ligget under Kronborg Amt, men dér fandtes protokollen ikke, idét gejstligheden havde mistet retten til at skifte efter præster, degne og skoleholdere i 1813, og da der i deres protokol derfor var masser af ubeskrevne blade, blev den passende benyttet til indførsel af skifter fra Kronborg Amt, for dengang købte man ikke bare nyt.

Hans Jensens søn, husmand Jens Hansen, havde fire piger og fire drenge. Alle drenge, Hans, Anders, Rasmus og Peder, besluttede sig for at bo sammen og dele indtægter og udgifter, og de tog deres mindste søster Anne med. Denne boform har selvfølgelig givet et økonomisk overskud i forhold til andre fiskerfamilier, for, som der står ved lillesøsterens begravelse »Pigen har stedse været hos sine 4re

Søbækhuset tegnet af Johanne Wittendorff i 1895. Vejen i forgrunden er den senere Stokholmsvej, og til højre ses »Ewaldshøj«, der er opkaldt efter digteren Johannes Ewald, der boede i Søbækhuset i 1775-77. Bygningerne brændte i 1907 og blev aldrig genopført. Kjeld Damgaards arkiv.

ældre Brødre paa Espergiærde der alle ere ugifte«. Men det kan alligevel ikke forklare deres ganske usædvanlige bo.

Historien begynder den 24. oktober 1806, hvor ejendommen Søbækhus ved Espergiærde bliver solgt ved auktion. Ejendommen Søbækhus var oprindeligt arvefæste under Krogerupgaard og havde siden 1500-årene, og formentlig til langt op i 1700-årene, været en græsmølle under navnet Sobechis Mølle. Det var en vandmølle, der kort fortalt kun havde tilladelse til at fungere i vinterhalvåret. Krogerup solgte Søbækgaard i 1767 til møller Hermann Christensen Lem.

Ved Lems død i 1806 valgte enken, Anne Dorte, at sælge ejendommen ved offentlig auktion. Ved tredje og sidste auktion

Udsnit af det første matrikelkort fra 1810 over landsbyen Mørdrups jorder; hvor man kan se Søbækhuset og dets jordtilliggende (matrikelnummer 11), og hvorpå er anført Rasmus Jensens navn som ejer. Nord for Søbækhuset ses Grodemosegaard, og mod sydøst Lerbjerggaard (i dag Stranddal). Kort- og Matrikelstyrelsens arkiv.

blev Søbækhus solgt til den næst yngste af brødrene, Rasmus Jensen, for 800 rigsdaler, og her bor de fem søskende til deres død og de bliver rigtig gamle. Hans 88 år (død 10/12 1812), Anders 94 år (død 5/10 1823), Rasmus 88 år (død 17/5 1823), Peder 84 år (død 3/6 1824) og lillesøster Anne 78 år (død 19/12 1821). De to sidstlevende, Anders og Peder, er måske blevet demente i deres sidste leveår, for de bliver erklæret for umyndige den 17 juni 1823. De får derfor af amtet tilkendt en værge, Anders Andersen fra Snekkersten, og det er måske forklaringen på, at Anders og Peder Jensens navne trods umyndiggørelsen står i skødet, da Søbækgaard i 1825 sælges ved offentlig auktion. Rasmus Jensens navn er derimod ikke anført, men han var også død

før Anders og Peder blev erklæret umyndige. Den 18. juni 1823 indfinder Cancellieraad og Birkedommer Meinig sig som overformyndiger, samt værger Anders Andersen, som er brødrenes niece, Anna Maria Henrichsdatters mand. Desuden indkaldes to

Da det for Amtet er oplyst at Anders Jensen paa Espergierde 93 Aar gammel og dennes Broder Peder Jensen nogle og firsindstyve Aar gammel formedelst deres høie Alder og deraf følgende Svaghed, ej kunne være deres egen Værge; saa erklæres de hermed som umyndige og til Værge for dem udnævnes Anders Andersen paa Snedkersteen, som dertil har erklæret sig villig.

Til bekræftelse under Haand og Segl.
Frideriksborg den 17. juni 1823.
Arctander

Decretum

Hvorved Brødrene Anders Jensen og Peder Jensen paa Espergierde erklæres umyndige.

vidner. De skal undersøge boets status med hensyn til værgemålets modtagelse. Peder Jensen afleverede nøglen til en dragkiste i dagligstuen, som blev åbnet, og i den øverste skuffe fandtes 178 rigsdaler sølv, en snustobaksdåse med indvendig forgyldning, 2 guldringe, 3 par sølvkospænder og 124 sølvknapper.

En anden dragkiste i samme stue indeholdt i øverste skuffe 14 sølvspiseskeer, 6 theskeer, en punscheske og en sukkertang, samt en medaille i futteral. I den anden skuffe fandtes et par hørlærredslagener og 2 skjorter. I sengen i samme stue var 6 dyner og 4 hovedpuder samt et par hørlærredslagener, et stueur, 5 spejle og et sølvlommeur. I en af stuens tre lågkister fandtes 9 hørlærredslagener og 18 blårlærred, et pudevår og et sengested med sribet omhæng. I den anden kiste 4 drejls- og 4 blårgarnsduge. I den tredje kiste ikke mindre end 44 skjorter.

Nu er man klar over, at det ikke er et almindeligt indbo, der her er tale om. Og endnu mere rigdom kommer da også til syne i næste stue, hvor der står 6 kister. I den første kiste finder man en del forskellige sølvpenge i 14 sække, som bliver hældt over i en sæk, der således vejer 9 lispund, 12½ pund (et lispund er 16 pund og et pund er 496 g indtil 1839, hvor det bliver 500 g). I kisten findes også en sølvsnustobaksdåse. I kiste nr. 2 er der også sølvpenge af forskellig slags, ialt 6 lispund, 10½ pund. I den tredje kiste er forskellige sølvpenge, der vejer 9 lispund ½ pund. Fjerde kiste indeholder 21 species dukater og andre sølvpenge af 4 lispund 8 pund. Femte kiste indeholder 3 lispund, 8 pund sølvpenge,

og i den sidste kiste 11 lispund sølvpenge, samt 12 blårlærredslagener og 5 duger. I samme stue var der 2 sengesteder med tilhørende klæder.

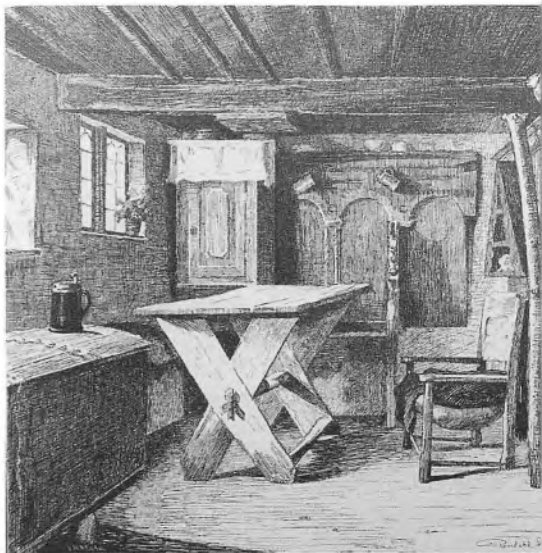
Naturligvis fandt man også fiskeredskaber. Væsentligst var to både med et vurderet tilbehør for 100 rigsdaler. Af garn var der 24 garn til flynder, 8 til makrel, 14 trug sildenæringer, 19 åluser, 3 nye åluser og to rejeruser.

Desuden blev der registreret to nye og to gamle underdyner, 11 forskellige kobberkedler og 5 messingkedler; der var 9 the- og kaffekedler, 2 kobberpotter, en æbleskivepande, et dørslag, en si og en lysplade, to store og en lille malmlysstage, en malmmorter, 5 tinfade, 12 tallerkener, 2 jerngryder med mere. Desuden registreredes 5 køer.

Da man havde vurderet hele boet, blev alle nøglerne udleveret til værgen Anders Andersen, og forretningen blev sluttet og underskrevet af såvel Anders Andersen som de to vidner, Hartvig og Benith.

Det har været noget af en mundfuld. Tænk hvis man kunne have set og hørt værgen

Det er uhyre sjældent, at man finder samtidige interiørbilleder fra vor egne gårde og huse, og det er da heller ikke tilfældet for Søbækhusets vedkommende. Denne tegning viser en typisk stue fra dengang, hvor lågkisten, der ses til venstre, er fast inventar. Disse kister var praktiske opbevaringsmøbler, der fulgte familien, og de blev ofte givet som brudegave. Efter R. Meiborg: Gamle danske Hjem.

og de to vidner på deres rundtur i Søbækhuset. Der kan næppe være tvivl om, at Anders

Andersen har været ganske overrasket over at finde så rigt et bo.

Efter utvivlsomt at have sundet sig, kontakter Anders Andersen da også amtet, for han er blevet klar over, at han ikke skal være ansvarlig for denne enorme formue, der befinder sig her.

Amtet beordrer i en skrivelse af 21. juni derfor overformynderen til at bringe værdirne i sikker forvaring og gøre dem frugtbringende. Ved denne disposition fik ikke mindre end 30 gårdmænd, husmænd og en kromand lån finansieret af de midler, de 5 søskende havde skabt, og som Peder ejede fra umyndiggørelsen til sin død.

Overformynderen, kancellieraad og Birkedommer Meinig (havde nu fået ansvaret overdraget, og der spores en vis nervøsitet, idet der nu optræder 4 vidner) har gjort store øjne, da afhentningen af værdirne - behørigt under opsyn af vidnerne, forstagsfører Stagelev, sognefoged Hartvig af Tikøb, skolelærer Smith af Esbønderup og alridder M. Nielsen af Esrum - blev sat i værk. Da de ankom, afleverede Anders Andersen nu nøglen til den kiste, som alle pengene var lagt ned i. Man åbnede kisten, og som der står: »deri befundne Poser efterveiede med samme Bismar hvormed de sidst bleve veiede«. Den samlede mængde blev opgjort til at veje ialt 34 lipund 15½ pund, i nutidsvægt 277½ kg. Eller sagt på en anden måde, mere end en kvart ton sølv! De har skullet tage godt fat, da de løftede kisten op på vognen. De øvrige værdir forblev under værgens ansvar.

Overformynderen kørte så fra Søbækhuset for samme aften at kunne aflevere kisten

på Kronborg Amtstue i Esrum Kloster til den konstituerede amtsforvalter Fasting, men selv om man vurderede »Amtstuens Locale for at være et i alle Henseende sikkere Opbevaringssted end Overformynderens egen Bopæl« skulle Fasting ikke nyde noget, så han måtte føre kostbarhederne hjem til sig selv.

Imellem kvitteringerne ved det senere skifte efter Peder Jensen lå denne: »Niels Truelsen vil gerne have 10 rigsdaler for at køre Anders og Peders Sølvpenge til København, samt for ophold 2 døgn og foder til hans 4 heste«, for der skulle et firespand »til Reisen formedelst Sølvpengenes Tyngde« !

Vi kan følge noget af Anders og Peders pengeforbrug gennem deres væрге, som modtager 180 rigsdaler »for at anvende til sine myndlings tarv«, da han blev beskikket den 21. august 1823. Den 29. november modtager han til samme formål 100 rigsdaler, og dette beløb modtager han også den 5. januar, 6. marts og 13. november 1824.

Allerede den 5. oktober 1824 dør storebror Anders, men han er på det tidspunkt også 94 år gammel. Peder bliver herefter alene, og hvordan han har haft det, kan vi i mangel af relevant kildemateriale forsøge at lave vor egen historie om. Det har taget hans selvværd, at en anden skal bestemme for ham, og med den livsform de fem søskende levede efter, var der ingen børn eller børnebørn der kunne komme og besøge ham. Det har nok været lidt trist for ham. Men Peder har haft en god ven, som til gengæld ser ud til at have besøgt ham. Det er Peder Mads fra Sletten, eller Kong Peder, som han også blev kaldt. Han var en kendt person dengang, og han er da også omtalt mange steder, bl.a. af Kaj Strandberg, og i bogen om færgemanden Lars Bache. Han var

dannebrogsmand, som der altid står ved hans navn i offentlige dokumenter. Tillige havde han været kaperkaptajn på kaperbåden Salomon. I det kildemateriale, jeg gennemgik, fandt jeg nogle regninger, som får mig til at tro, at de to gange Peder har hygget sig gevaldigt, talt om gamle dage under kaperkrigen og drukket nogle kaffepuncher. Regningerne fra november 1823 til januar 1824 beløb sig nemlig til ialt 60 pottes brændevin, ligesom de har bl.a. købt kaffe og kandis i samme periode.

Peder lever kun et år efter umyndiggørelsen, idet han dør den 3. juni 1824.

Den 20. juni 1824 blev skifteretten sat i Nøddebo i stervboet (dødsboet) efter fisker Peder Jensen i Espergærde. Den første, der stillede krav til boet, var »Kong Peder«, og det var der god grund til. Han var nemlig næsten altid økonomisk på den, selv om han havde tjent mange penge i kapertiden. Han fremlagde dette gavebrev for skifteretten: »Af en særdeles godhed for min gamle ven Dannebrogsmænd Peder Madsen og paa det at han ej paa sine gamle dage skal lide nød, har jeg af min formue tilstaaet ham denne summa 1000 specier skriver ettusinde specier hvilket af mig tilstaaes og skal denne udbetaling finde sted strax, af mangel paa stemplet papir er denne erklæring af mig udfærdiget paa ustemplet papir. Espergærde d. 13 nov. 1823. Peder Jensen«.

»At suplicanten Peder Jensen fisker efter at være fremlagt forestaaende selv egenhændigt med sin fornøft og menneskeforstand har underskrevet samme saadant bevidnes af os i aller dybeste underdanighed. Niels Olsen, Anders Andersen. Espergærde d. 14 nov. 1823.«

Så når nu Peder havde foræret ham et gavebrev på 1000 speciedaler, som svarede til 2.000 rigsdaler, som var rigtig mange penge, så ville han have penge. Uheldigvis for Kong Peder, havde Peder Jensens værge ikke givet tilsagn til gaven, og gavebrevet var udstedt efter at Peder var erklæret umyndig.

Endvidere har kancellieråd og landsoverretsprocurator Friis et krav på boet på 332 rigsdaler. Beløbet fremkommer ved, at han angivelig har forstrakt Peder Jensen med penge, som han hævder at værgen Anders Andersen ikke har villet udbetale til Peder Jensens fornødenheder. Endvidere, at han har udvirket et testamente, som efter ønske fra Peder Jensen skulle ophæve umyndiggørelsen. Dette bliver benægtet af arvingerne og værgen Anders Andersen, men i retten i Helsingør bliver hans krav bevidnet af adskillige vidner. Det ser grimt ud, for har arvingerne i virkeligheden fået gjort deres morbrødre umyndige af grådighed? Det får vi desværre ikke at vide.

Det er ikke lykkedes mig at finde endeligt bevis for, at boets mange penge stammer fra kapertiden, men det forekommer mig mest sandsynligt, at brødrene har finansieret kaperbådene, så de har oprådt som redere. En meget stor del af mønterne var rigsorter (24 skilling sølv); det ved vi fra optællingen, og denne mønt fra 1700-tallet (vist herover) var den foretrukne til afregning af prisetilgodehavender.

Af boet fragik en donation til Bombebøssen på 1.000 rigsdaler. »Bombebøssen«, Overgaden oven Vandet 48 på Christianshavn, er en stadig eksisterende stiftelse for gamle trængende søfolk og deres enker, stiftet den 2. november 1819, da kommandør, vaterskout (en slags opsynsmand med søfarten i Danmark) Peter Norden Sølling fik tilladelse til på sit kontor at opstille en kuglebombe omdannet til sparebøsse, hvori man kunne indsamle bidrag.

Peder Jensens bo opgøres til at indeholde henholdsvis 8.281 rigsdaler sølv og 2.138 rigsdaler tegn, og udgifterne til godt 283 rigsdaler sølv og godt 981 rigsdaler tegn. Det har været et dyrt at være under administration. Tilbage til arvingerne, som er hans gifte søstres børn, blev dog til deling godt 7.921 rigsdaler.

RØNNEHUS

AFHOLDSCAFÉ, PENSIONAT OG NU FORNEM STRANDVEJSVILLA.

AF ERIK TROLLE

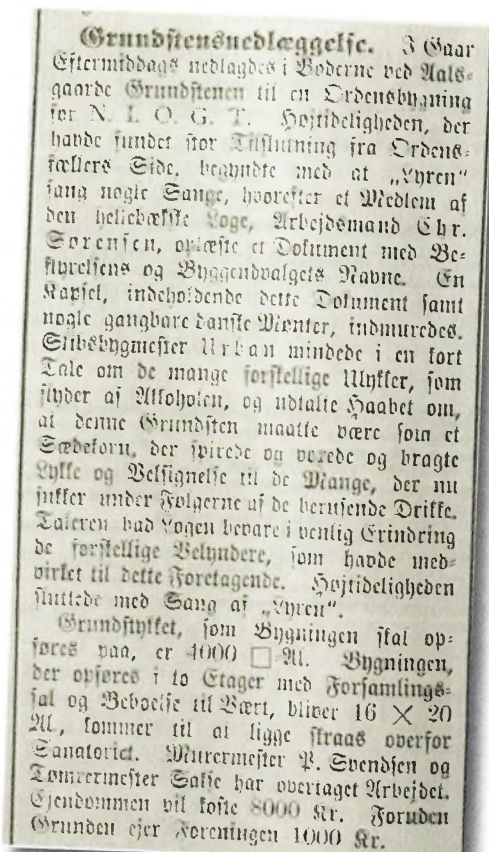

Nordre Strandvej med dens mange spændende huse og mennesker er ofte beskrevet, ikke mindst af Forening & Museums redaktør Lars Bjørn Madsen, som i bogen Nordkysten giver os et indgående kendskab til lokalhistorien fra Helsingør til Munkerup. Dette til trods findes der stadig huse og mennesker med spændende historier, som ikke tidligere er beskrevet.

Dette gælder ejendommen Rønnehus, tidligere Hagenbjerghus, Nordre Strandvej 225 i Boderne nord for Aalsgaard. Parcellen blev i 1896 udstykket fra matr. nr. 1 a af Sølyst, som ejedes af Anders Olsens enke Severine Olsen, der samme år solgte den nye matrikel nr. 1 f, Boderne til Carl Adolph Andersen og Rudolph Johansen. Deres ejerskab blev kort, idet de allerede i 1897 solgte parcellen til Foreningen Nordlyset.

Nordlyset var en afholdsforening under Nordisk Good Templar Ordens Loge, der markerede sig ved at være knap så rabi-

at, som de mange andre afholdsforeninger på den tid. Et kendetegn for logen, kaldet Hellebæk Good Templar, var at de til lod svage alkoholtyper, hvilket blev praktiseret på Hellebæk Skole, hvor de efter aftale med Tikøb Kommune kunne holde et 2 timers møde om ugen. Ifølge Helsingør Dagblad blev der den 19. marts 1904 nedlagt grundstenen til en »Ordensbygning for

N. I. O. G. T« på det 4.000 kvadratalen store grundstykke.

Hvornår huset var færdigbygget, vides ikke, men samme år som grundstenen blev nedlagt, søgte Hellebæk Good Templar Tilkøb Sogneråd om tilladelse til at benytte huset i Boderne til afholdsbeværtning; en ansøgning, som ifølge Helsingør Avis blev afvist 28. maj og 3. november som følge af hensyn til beboerne, der ikke ønskede denne sag fremmet. Tilladelsen må dog på et tidspunkt være godkendt, hvilket fremgår af nedenstående herlige fotografi fra omkring 1906 (Hellebæk-Aalsgaard Egnshistoriske Forenings arkiv), hvor det gode Hellebækbrød fra Bager Lund i Bøssemagergade bringes til afholdscaféen. Caféen havde ikke helt opfyldt logens tanker om udbredelse af budskabet, og det har formentlig ikke været lønsomt at drive forretning fra huset, som i 1911 blev afhændet til fhv. gaardejer Niels Frederik Olsen.

HAGENBJERGHUS

Niels Frederik Olsen havde siden 1882 ejet

og drevet gården Hagenbjerg (matr. 6 a) i Skibstrup. Han var nu blevet 67 år og syntes derfor at han ville gå på pension, hvorfor gården i 1911 blev solgt til Hans Jensen. Helt glemme den gamle gård, kunne han imidlertid ikke, så hans nyerhvervede ejendom i Boderne fik navnet Hagenbjerg-hus. Her levede han med sin hustru, Karoline Olsen, for en indtægt på 1325 kr. om året, og skulle indtægten ikke slå til, havde han efter salget af gården en pæn formue på 33.000 kr., hvilket dengang var ret mange penge.

NYE EJERE OG NYT NAVN

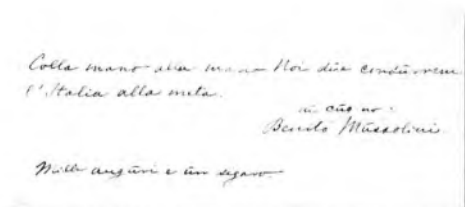
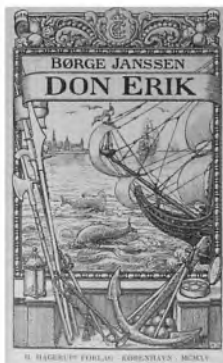
I 1919 dør Niels Frederik Olsen, hvorefter enken overtager huset som hun senere sælger til Alma Rønne efter hvem huset fik sit nye navn Rønnehus. Om Alma Rønne vides ikke meget, bortset fra at hun i 1920 var frøken. Til gengæld er en ny ejer i 1923 forfatteren Christian Børre "Børge" Victor Janssen, en kendt og respekteret personlighed i sin samtid. Hans speciale var kulturhistoriske romaner, hvor han overtog tro-

nen fra H. F. Ewald, hvis hovedværk Sven-
skerne på Kronborg var stærkt påvirket af,
at han en overgang boede i Helsingør. Bør-
ge Janssens romaner er i dag ukendte for
de fleste, men i sin samtid var han meget
kendt for Trilogien om Rosenberg-Kruci-
fikset, Trilogien om Chr. den 2.s datter med
flere. Vor egen inspirerede ham til digtsam-
lingen »Det dufter af Lind«, hvor et af dig-
tene, »Julebæk« begynder således:

*Julebækhus og Bølgen blaa
Langt over mod Kullens Banker;
Hammermølle og Bondedam
Og tusinde Som-
mertanker*

Børge Janssen døde i 1933 under et
ophold i Italien, men han havde nå-
et at skrive en slags
guide for turister
»Skandinaviens ven
i Italien«, som han
troede skulle bli-
ve en storsælgende
bog. Sådan gik det ikke, for efter et år var

der kun solgt 67 eksemplarer. Til gengæld
fik han i 1931 audiens hos Benito Musso-
lini, som fik et par eksemplarer af bogen.
For dette modtog han en takkeskrivelse fra
diktatoren med teksten (på dansk): »Med
hinanden i hånden vil vi to føre Italien til
målet. Din fælle Benito Mussolini«. Enken
efter Børge Janssen overtog nu ejendom-
men, men flyttede og overlod huset til dat-
teren Bodil Børge Ciccarella, som var ita-
liensk gift og boede i Rom.

PENSIONAT OG EN SKØNHED

Hun udlejede huset til journalisten og for-
fatteren Erik Pouplier's forældre, der i fle-
re år havde drevet hønseri i Skibstrup. Det
store hus med tolv soveværelser, tre stuer,
en spisestue og en temmelig stor lukket ve-
randa ud til Strandvejen egnede sig fortrin-
ligt til at drive pensionat i

og da Eriks mor var syge-
plejerske kunne pensionat-
tet modtage syge folk på
rekreation. Om det spæn-
dende pensionat og gæ-
sterne, skriver Erik Pou-
plier i sin bog »Altid rundt
om næste hjørne«, som ud-
kom i 1990. Det er en erin-
dringsbog, hvor han fortæller
om sin første forelskelse i en lærerinde, men
da han ved flytningen fra

*Hagenbjerghus fotograferet om-
kring 1912. Personerne er for-
mentlig ejerne, Frederik og Karo-
line Olsen. (privateje).*

Skibstrup skifter skole og bopæl, glider hun ud af hans liv. Til gengæld fortæller han om en ny forelskelse:

»Jeg fik hurtigt en ny kærlighed. Hun boede i villaen overfor (nr.188), men kun om sommeren. Den

ejedes af komponisten Poul Schierbeck og hans kone Sylvie, der var koncertsangerinde. De havde taget en ung pige til sig og betalte for hendes uddannelse. Hun var smuk og velskabt og 23 år. Det velskabte havde jeg dagligt lejlighed til at anskue fra verandaen. Jeg kendte tidspunktet for, hvornår lågen gik op, og hun trådte frem på scenen. Hun optrådte i forskellige bade dragter og medførte enten bolde eller sjippetov, som i farverne passede nøje til bade dragterne. Til den røde badedragt hørte blå bolde og til den blå badedragt røde. På høje hæle trippede hun hen ad fortovet, sjippede graciøst eller kastede sine bolde op i luften og greb dem. De fleste bilister tog farten af for at nyde det overraskende syn, andre slingrede lidt med bilen, indtil de fik herredømmet over den. Pensionærerne delte sig i to lejre. Den ene var forarget, den anden oprømt, og i denne lejr befandt mændene sig. Jeg selv lå på knæ på en bænk og støttede med armene i vindueskarmen, mens jeg betragtede boldspillet«.

Den 11 årige Erik kom aldrig rigtig på talefod med den 23 årige pige, Lis Smed, som blev en kendt skuespillerinde med roller på teatret og mange film som Biskoppen, Thummelumsen og den på Flynderupgaard optagne film, Plat eller Krone. Lis Smed døde i 1944, 3 dage før hun ville være fyldt 30 år, af spiseforstyrrelser og hendes uventede død førte til landesorg. Begravelsen på Frederiksberg Kirkegård blev i øvrigt meget kaotisk på grund af tilstrømmende fans. I 1938 opgav Erik Poupliers familie at drive pensionat og flyttede til Holte.

Mange gæster på Rønnehus Pension under 2. verdenskrig (privateje).

NYE EJERE

Ind flyttede nu en ny lejer, nemlig tekstilarbejder Ernst Leander Hansen og hustru, som sammen fortsatte pensionatet under navnet Rønnehus Pension. Datteren Lizzie Martinsen husker at hun under krigen, hvor hun kun var 9 år, var med til at gøre værelserne rene, gik ærinder og hjalp til med madlavning til de mange gæster fra det bedre borgerskab som jo på grund af krigen ikke kunne rejse til udlandet. Overfor villa Bodal (nr. 219 a) havde gæsterne nedgang til stranden, og det var selvfølgelig med til at gøre Rønnehus populært. Hvornår pensionatet ophørte, er der ingen der husker, men i 1956 købte Ernst Leander Hansen huset. I 1972 tager Lizzie Martinsen over, og hun er fortsat medejer, da huset i 1978 afhændes til de nuværende ejere Kirsten og Bjarne Thomsen. I dag fremstår den moderniserede ejendom som en meget smuk villa med en ikke mindre smuk have.

De nye ejere af Rønnehus har skabt en meget smuk have. (foto Erik Trolle 2013).

Nordskovgaard

med Odinshøj, Mølle,
Bageri og Teglværk 1802-1986

af Anders Møller

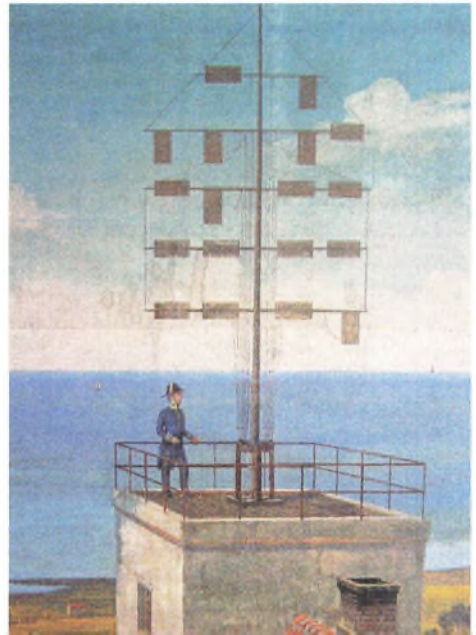

Den prægtige udsigt over Øresund ved Odinshøj, som indtil først i 1800-tallet hed Boderbakken, har været kendt og værdsat i umindelige tider. Da de første rejsebøger over Danmarks seværdigheder blev trykt, figurerede Odinshøj altid i omtalen og var afsat på kortene. Med sine 41 meter over havet, kunne man fra den stejle kystskrænts top iagttage de mange sejlene skibe som daglig passerede Kronborg i begge retninger på Øresund med den svenske kyst og Kullen i baggrunden. Også ind over land var der et smukt skue milevidt over landskabet. På grund af denne eminent beliggenhed, kom Odinshøj til at indgå i en militær varslingstelegraf, som var opfundet i Frankrig omkring 1790. Herhjemme blev den betegnet som Den optiske Telegraf.

Den optiske Telegraf ses her afbilledet på toppen af et fyr. Man ser princippet med træpladerne som kunne sættes i flere stillinger ved hjælp af et tov til hver plade. Systemet virkede ikke om natten og i dårlig sigtbarhed. Først i 1854 oprettedes den elektriske telegraf i Danmark.

Postkort med tegning af den pragtfulde udsigt fra Odinshøj som den kunne opleves i 1863. Nu nøjagtig 150 år senere, kan man misunde de mennesker som kunne opleve dette skue. Skrænten er nu helt tilgroet.

Da Danmark blev part i Napoleonskrigene i 1801, havde militæret brug for et anvendeligt varslingsystem, som kunne meddele fjendtlige troppers eller skibes manøvre i Øresund. I en linie fra Halsnæs til Kronborg og videre til København, oprettedes den nye optiske telegraf. Den nordre del af linien havde 6 højtliggende punkter, hvorfra der kunne sendes meddelelser til og fra ved hjælp af store træplader som var monteret på 5 vandrette stolper, fastgjorte på en mast op til 25 meter høj. Med en simpel mekanisme kunne pladerne sættes i forskellige stillinger, og ved hjælp

af en kodebog kunne man videresende de afsendte budskaber. Boderbakken i Aalsgaarde, var første telegrafstation efter Kronborg. Når der gennem gode kikkerter blev observeret meddelelser til og fra Helsingør, blev de videresendte gennem strækningens telegrafstationer på Nakkehoved, og herfra til Salgaardshøj lidt nord for Raageleje, videre til Melby Mark og derfra til Spodsbjerg ved Hundested, og modsat, når der som oftest var meldinger til kommandanten på Kronborg.

Telegrafstationen på Boderbakken blev bemanded med to sømænd, som var vant til at kunne klatre i de høje master, når noget skulle repareres eller efterses. De to mænd var lodser fra Hornbæk og hed Jørgen Svendsen og Hendrich Jørgensen. Foruden at passe telegrafene, skulle de observere fjendtlige skibe i Øresund, især i perioden efter at englænderne havde taget den danske flåde i 1807. Da telegrafene ikke kunne anvendes om natten, var der tillige opstillet et slags vippefyrtårn med blus, til natlig brug som alarm for fjendtlige skibe. På Øresundskysten blev der opsat flere kanonbatterier, b.l.a. i Dronningmølle, et i Hellebæk skråt overfor kroen, og i Aalsgaarde nedenfor Krogebakke. Desuden havde flere fiskere løst kaperbrev og udrustet deres både med mindre kanoner. Disse kaper og kanonbatterierne stod i forbindelse med telegrafstationerne, som kunne oplyse om fjendtlige bevægelser. Det lykkedes at opbringe flere engelske handelsskibe med dyre laster. Kaperne fik efterfølgende del i salget af varer og skib, og kunne tjene virkelig gode penge. Telegrafene blev beordret nedlagt ved afslutningen af Napoleonskrigene i 1814.

I 1802 byggede Danmarks finansminister Ernst Schimmelmann Nordskovgaard, på hvis jord Boderbakken var beliggende. Han havde fra sin ungdom kendt stedet med den smukke udsigt, når han færdedes på egnen omkring Hellebækgaard med Kronborg Geværfabrik, som han ledede

Udsnit af topografiske kort visende Odinshøjområdet. Øverst et kort fra 1824. Nordskovgaard (2) har ikke mange naboer på den tid. Korttegneren har fejlagtigt kaldt Apperup for Overup (3). Teglværket (1) består af to bygninger.

Kortet fra 1857 i midten viser, at teglværket nu er blevet betydeligt udvidet. 12 mand var da ansatte på det tidspunkt. Den hollandske vejrmølle er nu bygget og er markeret tydeligt på kortet. Bemærk, at der lidt sydligere er bygget yderligere et teglværk. Det er Apperup Teglværk.

Kort fra 1953 nederst. Nordskovgaard drives stadig som landbrug og teglværket er forsvundet. Hornbækbanen går nu hen over grunden, hvor bygningerne var beliggende. Nu 60 år senere er alle gårdens marker bebyggede med villaer, og det er uægtelig svært at forestille sig datidens landlige idyl.

Kort- og Matrikelstyrelsens arkiv.

Nordskovgaard ses her fra luften omkring 1930. Øverst til højre ses Hellebæk kirkespir.

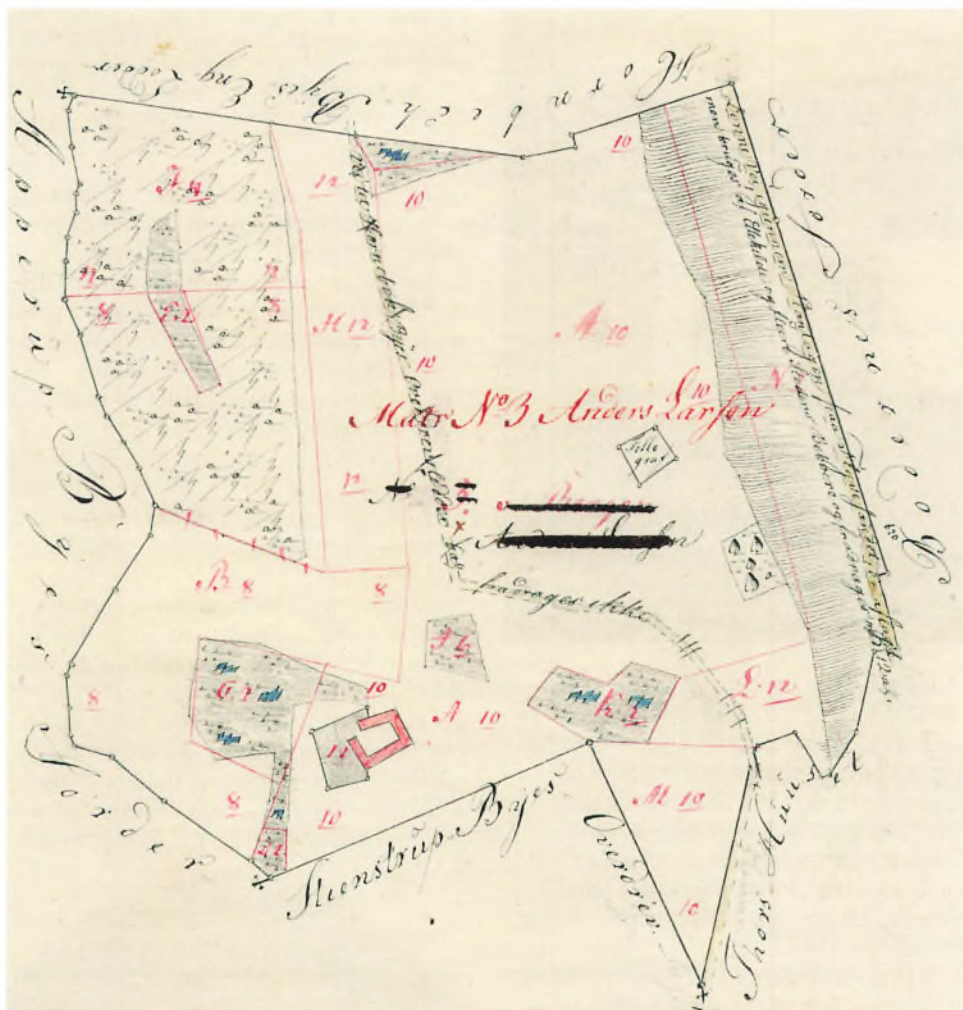
for sin fader, og senere blev ejer af. Ernst Schimmelmann holdt meget af stedet, gav det navnet Odinhøj, og udtalte på et tidspunkt, at her ville han begraves. Han lod måske derfor plante en lille lund ved skrænten. I 1813 indtraf den nationale

Maleren Peder Mønsted (1859-1941) besøgte ofte området, hvor han havde flere bekendte. I 1921 malede han dette prægtige billede af Nordskov Mølle. Møllen er set mod nord med den nu forsvundne møllebolig og da nedlagte bageri til højre. Privateje.

katastrofe med Statsbankerotten, og Schimmelmann måtte forlade posten som finansminister. 1814 solgte han Nordskovgaard til Anders Larsen, som må have været en driftig mand. Omkring 1820 opførte Anders Larsen en teglovn vest for gården ved Møllevej. Der var brug for teglsten både i omegnen og i hovedstaden, så allerede i 1827 blev teglværket udvidet og der var da 12 arbejdere ansat i sæsonen. Det fortsatte i god gænge, indtil der på Krogebakke i Aalsgaarde blev oprettet et stort dampdrevet teglværk i 1873. Kort efter lukkede Nordskov Teglværk som det kaldtes.

Anders Larsen havde dog andre jern i ilden foruden teglværket og proprietærgårdens 70 tønder land: Han lod i 1829 en hollandsk mølle opføre med materialer fra sit teglværk: Kroppen blev opmuret i kegleform af Svend Murer fra Apperup, og den drejelige møllehat og det indre

mølleværk med 2 kværne og sigter udført blandt andre af den 32-årige møllebygger Just Mikkelsen, som fandt sig en kæreste i Borsholm og giftede sig med hende i Tikøb Kirke et par år senere. Nordskov Mølle, en tid også kaldet Odinshøj Vejrmølle, blev opført nordvest for Larsens gård, ikke på det højeste sted, men ganske højt og fritstående i landskabet, som på det tidspunkt var næsten ubebygget og uden større bevoksning. Møllen fik god søgning, da der ikke fandtes konkurren-

ter i miles omkreds. Rede penge havde bønderne, som benyttede møllen, ikke mange af, så det var almindeligt at der blev »toldet« af kornet – en slags naturlieøkonomi.

Matrikelkort over ejendommen Nordskovgaard. Kortet er udateret, men opmålt umiddelbart efter at Anders Larsen overtager ejendommen i 1814 efter Schimmelmann. Den firlængede gård ses nederst til venstre. Bemærk markeringen af telefrasen lige under navnet Anders Larsen. Udsnit af kort tegnet af Grandjean. Kort- og Matrikelstyrelsens arkiv.

Fotografi fra Nordskovgaard. Det er gartner Axel Nielsen, der ses på billedet. Han og hustruen France arbejdede i slutningen af 1940'erne i Lyngby Rasmussens frugtplantage, der ses på billedet nederst og omkranser Nordskov Mølle. Privateje.

Anders Larsen havde stor virkelyst og oprettede et bageri ved møllen, og ansatte en bager, en dreng og en kusk som kørte rundt i omegnen og solgte rugbrød og andet bagværk. I Hornbæk havde den kendte postbådsfører til Anholt, Store Bjørns moder udsalg af Nordskovgaards rugbrød. Hvert tolvte hun solgte var fortjeneste. På den tid, i 1842, var der ingen bager i Hornbæk.

I 1834 døde Anders Larsen, og Nordskovgaard blev året efter købt af møller og gårdmand Elias Bekker Larsen. Ved folketællingen 1845 boede der på Nordskovgaard med tilhørende landbrug, mølleri, bageri og teglværk foruden ejeren, hans hustru og 4 børn, 11 tjenestefolk, 1 røgter, 2 ansatte ved møllen, samt en smed – sikkert helt uundværlig for den daglige drift. Nordskovgaard skifter ejere en del gange i tidens løb, og mølle og teglværk bliver bortforpagtet.

Nedenunder skrænten ved Ellekilde på Nordre Strandvej, bygger H.C.Andersens ven og velgører, Edvard Collin, en som-

merbolig ved hjælp fra lokale håndværkere og med røde mursten fra Nordskovgaard. Året er 1870. Et par år senere havde han for egen regning anlagt en lille havn for at hjælpe de stedlige fiskere som ingen tilflugssteder havde på nordkysten. Fra denne havn udskibede Nordskov Teglværk sine mursten, flådet ud til de ventende skibe. Således blev der i året 1872 udskibet 115.500 mursten fra Collins havn. Kun i få år var havnen brugelig, den blev ødelagt ved storm og råd i bolværket, og teglværket lukkede næsten samtidig omkring 1875.

Nordskov Mølle fortsatte sin drift under en ny ejer, V.F.L. Zachariae, som i 1885 forpagtede mølle og bageri til Niels Laurits Larsen og hustru. Der blev nu bygget et stort stuehus til de nye forpagtere lige ved møllen, hvor også bageriet blev placeret med vognremise, stald og lager. Efter mandens død i 1908 overtog enken Johanne Margrethe Hansen forpagtningen,

og drev mølle og bageri frem til 1919, da det nedlagdes.

Møllens nærmeste konkurrenter var fra 1880 Dronningmølle og i 1890 Havreholm Mølle, men eftersom der på denne tid og senere blev opsat flere gårdmøller af mange slags, motordrevne, og senere el-drevne, blev det mindre attraktivt at være møller. I 1911 blev Nordskovgaardmatriklen overtaget af Alfred Kabell, og i hans tid ophørte driften af Nordskov Mølle omkring 1925, da den ene møllevinge faldt af i en storm. Møllerimaskinerne blev delvis flyttet over på gården, mest til eget brug, hvor de blev drevet med elektricitet. Den gamle proprietær Kabell var den drivende kraft bag bygningen af Hellebæk Kirke i årene 1916 til indvielsen i 1920. Meget naturligt blev han den første formand for menighedsrådet. Han skænkede kirken den kirkeklokke som stadig lyder over egnen. Den gamle klokke fra kapellet på Hellebækgaard fik han foræret til brug i Nordskovgaard, hvor den ringede til spisning.

Sønnen Poul Ejnar Kabell overtog driften af gården og landbruget i 1931, som han sammen med en datter drev til sin død i 1984, en måned efter at han var fyldt 100 år. En stor del af gårdens marker blev i hans tid udlagt som frugtplantage, og møllen og møllehuset brugt som frugtlager. I 1960-erne bortsolgte en del af jorden til parcelhuse på Sejerøvej, Lyøvej, Samsøvej, Fanøvej og Rømøvej. Den resterende del af Nordskovgaard blev efterfølgende i 1986 solgt til W. Byg Aps, som nedrev den gamle gård fra 1802. Andelsforeningen »Nordskovparken« byggede et par år efter 35 rækkehuse på stedet.

Udsigten fra Odinshøj var gennem årene stadig et turistmål, og da Hornbækbanen blev anlagt i 1906, oprettedes der en holdeplads benævnt »Odinshøj« ved Møllevej kun 500 meter derfra. Udsigten blev fredet i 1935 og arealet overtaget af den daværende Tikøb Kommune. Området må ikke bebygges, ikke anvendes til lejr- eller

festplads, og skal holdes i god orden og udsigten holdes fri. Stedet har stadig en pragtfuld udsigt, men oplevelsen er blevet noget begrænset af ny bebyggelse og af skræntens overbegroning. Det ville være en god gerning at genskabe mere af udsigten ved at fælde træerne på skrænten. Af minder om den svundne tid på Nordskovgaard er der nu kun et par småsøer som vidner om teglværkets lergravning, og Nordskov Mølle, som forhåbentlig nu går en ny tid i møde, da behjertede mennesker har stiftet et møllelaug, som vil restaurere den gamle mølle. Som kuriositet kan nævnes, at der ved Odinshøj ligger en gammel møllesten fra møllen som er trillet op ad bakken og brugt som bord i sin tid.

1802 Matrikel nr. 3 af Stenstrup Overdrev overtages af H.E. Schimmelmann ved kongeligt skøde.

1814 Anders Larsen overtager Nordskovgaard og bygger en hollandsk Mølle 1829.

1835 Elias Bekker Larsen køber gården og dør 1849.

1849 Enken Maren Larsen overtager gården.

1865 Hans-Peter Larsen køber gården. Teglværk, Mølle og Bageri medfølger.

1875 Skibsfører Emil Elbak Petersen køber gården som er på 70 tønder land for 86.200 kr.

1875 Gården videresælges til Vilhelm Frederik Ludvig Zachariae. Købspris: 102.000 kr.

1881 Greve F.C.R. Scheel køber gården. Købesum: 121.500 kr.

1889 Vinhandler Christian Ludvig Bohn Nielsen bliver ny ejer af Nordskovgaard med mølle.

1893 Professor ved Landbohøjskolen Valdemar Emil Maar køber gården. Købspris: 68.000 kr.

1911 Alfred Kabell født ved Skive overtager Nordskovgaard.

1931 Sønnen Poul Ejnar Kabell fortsætter landbrugsbedriften, nu uden mølledrift. Jord bortsælges.

1984 W. Byg Aps køber Nordskovgaard til nedrivning og videresælger til:

1986 Andelsboligforeningen Nordskovparken som bygger 35 boliger.

Helsingør Museumsforening

Foredrag i sæsonen 2013/2014

Henning Grelle

Lørdag den 28. september 2013

Thorvald Stauning – demokrati eller kaos

Henning Grelle (f. 1949) er historiker, forfatter til adskillige bøger og til daglig arkivchef på Arbejdermuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv. I 2008 udgav han bogen "Thorvald Stauning – demokrati eller kaos."

Hvordan var Stauning som menneske og politiker, og hvad gjorde ham til den længst siddende statsminister i Danmark? Denne omfattende biografi om Staunings liv og politik – den første i 30 år – er baseret på en systematisk gennemgang af breve, manuskripter og referater. Den leverer overraskende nyt om Staunings ungdom, karriere og privatliv og ikke mindst hans 15 år som statsminister. Bogen gør samtidig op med mange af de myter, der har omgæret Stauning gennem tiden.

Stauning var en helt central skikkelse i Danmarks vej fra almisse-samfund til velfærdssamfund. Han var også arkitekten bag Socialdemokratiets overgang fra arbejderparti til folkeparti, en proces der for alvor blev igangsat med programmet "Danmark for Folket". En rød tråd i bogen er Staunings indsats for arbejderklassens integration i det danske demokrati. Ingen har som Stauning kæmpet og stået vagt om dette. Det er her hans enorme indflydelse i dansk politik skal ses.

Sofie Bak

Lørdag den 26. oktober 2013

Mellem krig og fred. De danske jøder efter Holocaust

Sofie Bak (f. 1973) Historiker, Phd, Adjunkt ved Københavns Universitet. Bl.a. forfatter til bøgerne "Dansk Antisemitisme" (2004), "Ikke noget at tale om. Danske jøders krigsoplevelser 1943-45" (2010) og senest "Da krigen var forbi. De danske jøders hjemkomst efter besættelsen" (2012).

Da den tyske besættelse af Danmark endelig ophørte i maj 1945 opholdt der sig næsten 20.000 danske flygtninge i Sverige. Endnu befandt mange fanger sig stadig i tyske lejre, mens hundredvis af mennesker kom frem fra et liv under jorden. Landet var på mange måder blevet forskånet for krigens brutalitet. Danmark blev aldrig skuelads for større kamphandlinger eller massive bombeangreb. Men det var et nedslidt samfund, hvor byggeriet havde ligget stort set stille, og vareknapheden havde tæret på folkesundhed og beklædning. Det var til denne situation, de knap 8000 mennesker af jødisk slægt, der havde været i eksil i Sverige eller var reddet ud af koncentrationslejrene, nu skulle vende hjem.

Foredraget fortæller den hidtil udforskede historie om, hvad der skete, da de danske jøder vendte hjem i 1945. Hvad var der sket med familiernes ejendom og ejendele, mens de havde været væk, og hvordan blev de modtaget efter flugt og fangenskab? Langt over halvdelen af de hjemvendte familier havde behov for akut økonomisk hjælp ved hjemkomsten, og 1 ud af 5 blev indlogeret i lejre for hjemløse. Desuden var der sket omfattende tyveri og misbrug af deres ejendele, og tusindvis havde brugt formue og omsat alle deres værdier for at betale for flug-

ten til Sverige. En gruppe mennesker stod over for at synke ned i fattigdom. Nu skulle de sociale og humanitære idealer stå deres virkelige prøve, både for Danmark som stat og for danskerne som medmennesker.

Hør historien om Danmark i den svære overgang mellem krig og fred, hvor genopbygningen og behandlingen af krigens ofre peger fremad mod det moderne samfund og bekræfter Danmarks status ikke bare under, men også efter Holocaust.

Niels Finn Christiansen

Lørdag den 30. november 2013.

Den danske velfærdsstat: Principper og epoker.

Niels Finn Christiansen f. 1937) er nu på pension, men har et velfærdsprojekt kørende med Odense Universitet. Han har bl.a. skrevet bindet i Gyldendals og Politikens Danmarkshistorie om perioden 1900-1925.

Den danske velfærdsstat er blevet til gennem et historisk forløb, der strækker sig fra slutningen af 1800-tallet til i dag. Helt fra begyndelsen blev den baseret på nogle ideer og principper, der adskiller den fra de kontinentale velfærds-systemer, men som i høj grad bærer præg af gensidig inspiration mellem de nordiske lande. Foredraget vil omhandle tre epoker: 1. det lange opbygningsforløb frem til midten af 1950'erne; 2. velfærdsstatens glansperiode fra midten af 1950'erne til 1970'erne og 3. de internationale og nationale udfordringer til velfærdsstaten siden 1980'erne. Sluttelig vil det lægge op til en diskussion af de allerseneste års reformer: hvor peger de hen?

Alle foredragene er kl. 14.00 i Smedenes Hus, Strandgade 46.

Foredragene er gratis for medlemmer af Helsingør Museumsforening.

Ikke medlemmer er velkomne mod en beskedent pris af 30 kr.

Foredragene i sæsonen 2014 er omtalt på side 3 i forsendelsesomslaget.

Den evigt populære Belvedere

Da Frederik den Sjette i 1801 fik udskiftet et forfaldent espalier-lysthus på bakken bag Marienlyst med en halvcirkulær balustrade efter tegninger af højbygmester Boye Magens, havde kongen næppe forestillet sig, hvor populært dette udsigtspunkt ville blive.

Til alle tider har stedet betaget byens borgere, og i sundtoldstiden i særdeleshed de mange fremmede gæster. Intet under, at kunstmalere gennem to århundreder har forevigt udsigten heroppefra på deres lærreder. Jens Juel valgte kun udsigten, mens andre kunstnere fangede de personer, der nød opholdet og udsigten her. S.L. Lange skildrede det bedre borgerskab i 1804, mens Fr. Rohde og J.F. Møller lod sig betage af børnenes leg.

Søren Læssøe Lange 1804

Ubekendt kunster 1855

C.M. Jørgen 1875

Johan Fr. Møller 1856

Johan Fr. Møller ca. 1856

Illustreret Tidende 1860

Ubekendt 1830'erne

Frederik Rohde 1855